

آتش گناهان بر خرمن زندگی بشر

خداوند مهربان که دانای بر اسرار آشکار و نهان است و ما را از همه بیشتر دوست دارد، گناه را بر ما حرام کرده است؛ چون او بهتر از هر فردی می‌داند که یک عمل

گناه چه تأثیری بر وجود و زندگی ما می‌گذارد.

پیامبر رحمت(ص) درباره تأثیر گناه بر قلب انسان می‌فرماید: «نگاهی که بنده گناه کند، نقطه سیاهی در قلب او پیدا می‌شود؛ اگر توبه کند و از گناه دست بردارد، قلب او صیقل می‌یابد و اگر بازهم به گناه برگردد، سیاهی افزون می‌شود تا تمام قلبش را فراگیرد». این همان زنگاری است که در آیه ۱۴ سوره «مطففین»، به آن اشاره شده است: «كَذَّبَلْ رَأٰی عَلٰی قُلُوْبِهِمْ مَا كَانُوْا يَكْتُمُوْنَ» چنین نیست که آن‌ها می‌پندارند، بلکه اعمالشان چون زنگاری بر دل‌هایشان نشسته است.»

انسان گاهی اوقات در زندگی، باور خود را به وجود خداوند فراموش می‌کند و به مرحله و نقطه‌ای می‌رسد که در برابر یک لذت، منفعت، مقام و شخصیت قرار می‌گیرد و خدا را فراموش می‌کند، لذا این تنها غفلت از باور نیست. انسان وقتی در مقابل گناه قرار می‌گیرد، خودش را فراموش می‌کند و با وجود آنکه می‌داند این اقدام به ضرر اوست، فشار غریزه و طغیان شهوت، باعث می‌شود خود را، آبرو و حیثیت اجتماعی خود را فراموش کند.

انسان با دست زدن به گناه، درواقع زندگی خود را به آتش می‌کشد و سرنوشت دنیا و آخرت خویش را خاکستر می‌کند. خداوند به افرادی که باور خود را به او از دست می‌دهند و از پادش غفلت می‌کنند و مرتکب گناه می‌شوند، تذکر می‌دهد که «شما که ایمان آورده‌اید، باور کنید خدا هست»؛ یعنی از این غفلت بیرون بیایید. شما اگر خداوند را باور کردید، مؤمن هستید ولی اگر در مقام خیال و علم به خداوند ایمان داشتید، مؤمن نیستید، بنابراین وقتی در مقابل یک مقام، موقعیت یا گناه قرار می‌گیرید، از این باور غفلت نکنید و آن را برای خودتان حفظ کنید.

امیرمؤمنان علی(ع) در مناجات شعبانیه می‌فرماید: «إلهی وَدَّ أَفْنِیْتُ غُفْری فِی شَرِّهٖ السَّهْوِ عَنکَ وَ أَلْبِیْتُ شِبَابِی فِی سَکَرَةِ الشَّابَعِ مِنْکَ، خدایا! عمرم را در نشاط غفلت از تو نابود ساختم و جوانی‌ام را در مستی دوری از تو پیر کردم».

یکی از آثار گناهان در وجود ما، همین حسرتی است که بعد از پایان یافتن مستی گناه، گرفتار آن می‌شویم. حضرت امیرالمؤمنین(ع) در کلام دیگری می‌فرماید: «کم من شهوه ساعه أورت حزنًا طویلًا، چه‌بسا یک ساعت هوسرانی که اندوهی طولانی به‌جا می‌گذارد!»

بنابراین فردی که عمر خود را با دوری از خداوند و غوطه‌ور شدن در گناهان تباه کرده باشد، حسرت او بی‌پایان خواهد بود. حسرت داشتن، خوش عذابی است که می‌تواند انسان را در این دنیا دچار عواقب جبران‌ناپذیری کند. بیاییم تا زمانی که فرصت جبران و طلب عفو و بخشش هست، اقدام کنیم‌و از خداوند مهربان بخواهیم که توفیق ترک گناه و دوری از آثار جبران‌ناپذیر آن را به همه ما عنایت فرماید.

برگرفته از خطبه‌های نمازجمعه مشهد
تنظیم: حجت‌الاسلام والمسلمین حسین ابراهیمی

بردار و بخوان

روایتی از شور و حال پیاده‌روی اربعین

تجربه حضور در پیاده‌روی اربعین از تجربه‌هایی است که آرزو می‌کنم برای همه مشتاقان و شیعیان پیش بیاید، اما خب باتوجه‌به شرایط و امکانات، ممکن است تابه‌حال همه نتوانسته باشند در این تجربه ناب شرکت کنند. به شما پیشنهاد می‌کنم از کتاب‌هایی که در قالب سفرنامه نوشته شده است، برای دوران پیاده‌روی اربعین استفاده کنید تا شما هم بتوانید این سفر شگفت‌انگیز معنوی را تجربه کرده، حس‌وحال زیارت را حتی از راه دور برای خود تداعی کنید که «بعد منزل نبود در سفر روحانی».

کتاب «خس بی سروپا، به قلم حمید حسام، یک سفرنامه روان و دل‌نشین است. این کتاب را انتشارات سوره مهر، سال ۱۳۹۵ با شمارگان ۱۰۰ نسخه چاپ کرده است. نویسنده کتاب درباره این اثر گفته است: عنوان «خس بی‌سروپا، برگرفته از غزلی است که علامه محمدحسین طباطبایی در سال ۱۳۶۳ سروده است و شاه‌بیتش، این است: «من خسی بی‌سروپایم که به سیل افتادم/ او که می‌رفت، مرا هم به دل دریا برد،» تفسیر من، او، سیل و دریا در این بیت در ذائقه من در سال‌های دفاع مقدس، تفسیری عاشورایی و اربعینی بود. در آن سال‌ها با دوستان به تحلیل این بیت می‌پرداختیم و قسمت این بود که دوستانی مانند شهید اسماعیل اکبری و شهید جلیل شرفی که همراه بنده در سنگرها و خاکریزها این بیت را تحلیل می‌کردند، به شهادت برسند و ما بمانیم و روزگاری را ببینیم که سیل جمعیت، مشتاقانه روانه دریا هستند و قصد دارند خود را به کانون معنویت که همان کربلای معلی است، برسانند.

برشی از کتاب:

«سوار اتوبوس می‌شوم و در د فترم می‌نویسم: اینجا هیچ‌کس مالک و متعلق به هیچ چیز نیست. اینجا همان آرمان‌شهری است که در هیاهوی عصر مدرنیسم، غریب و ناشناخته مانده است. دین در اینجا دکان دنیاخواهی نیست. مردم این سرزمین، فریاد علی(ع) را از اعماق تاریخ شنیده‌اند، دین را، چون پوستین وارونه نبوشیده‌اند. ریا و تملق را کشته‌اند، مال و جان را برای معامله با خدا می‌خواهند. برایشان عروس هزاررنگ دنیا، نقاب از صورت کنار زده است و سیمای حقیقی این عجزه‌سست‌نهاد را می‌بینند. با حسین زندگی می‌کنند و با شوق دیدار او راه می‌روند».

ببرس و بدان

مسئله‌ای در باب زیارت اربعین

در این ستون به پرسش‌های شما درباره حکم مسائل مختلف از نظر شرعی پاسخ خواهیم داد. شما مخاطبان گرامی می‌توانید پرسش‌های خود را به شماره پیامک ۰۰۰۲۲۸۹ +۳۰۰ ما در میان بگذارید.

- با توجه به سفارش‌های ائمه اطهار(ع) و ثواب زیارت اربعین، کسی که علاقه‌مند به سفر زیارت اربعین است، اما به‌دلیل بیماری، ممکن است ضعف جسمی بر او غلبه کند و احتمال عود و سخت‌تر شدن بیماری وجود دارد، حکم سفر او برای زیارت اربعین چیست؟

●آیت... العظمی خامنه‌ای

اگر ضرر قابل توجه برای ایشان داشته باشد، جایز نیست.

●آیت... العظمی مکارم‌شیرازی

سفر آن‌ها خالی از اشکال نیست و چنانچه نیت آن‌ها، زیارت اربعین است و به‌واسطه بیماری نتوانند بروند، ثواب زیارت برای آن‌ها نوشته می‌شود.

●آیت... العظمی شیخ جواد تبریزی

تا وقتی ضرر این کار در حد هلاکت یا جنایت بر نفس نباشد، اشکال ندارد.

توصیه‌هایی برای حضور در پیاده‌روی اربعین بر اساس روایات

این گونه به سویت قدم برمی‌داریم

حمیده‌ذاکری| پیاده‌روی اربعین به شهادت تاریخ، آیینی خودجوش از دل عاشقان حسینی بوده است که در راه حفظ و تداومش، سختی‌های بسیاری را هم متحمل شده‌اند. در روایات بر بزرگداشت اربعین حسینی و اقامه عزّا و مجالس ذکر مصیبت در این ایام تأکید شده است. تاآنجاکه از امام حسن عسکری(ع) نقل شده است که یکی از نشانه‌های مؤمن، زیارت اربعین است. این روایت به‌تنهایی می‌تواند بیانگر اهمیت این روز و آیین‌های وابسته به آن باشد. درحال حاضر آیین پیاده‌روی اربعین هر سال باشکوه‌تر از سال قبل در کشور عراق برگزار می‌شود و دوستداران امام حسین(ع) از سراسر دنیا در این ایام گردهم می‌آیند، گردهمایی‌ای که در آن، حضور ایرانیان بسیار چشمگیر است. سفر اربعین مانند هر سفر زیارتی دیگر، فرصتی برای بهره‌مندی معنوی بیشتر و معرفت‌افزایی است. از عواملی که به این معرفت‌افزایی کمک می‌کند، رفتار نیکو با همراهان، کم‌گویی، به یاد خدا بودن، صلوات فرستادن و کمک به نیازمندان در سفر است. یکی از امامانی که درباره زیارت امام حسین(ع) بسیار سخن گفته‌اند، امام‌صادق(ع) هستند. در ادامه نکاتی را از زبان ایشان برای بهره‌مندی بیشتر از این فرصت معنوی مرور می‌کنیم.

حواسمان به نماز اول وقت باشد

یکی از توصیه‌های امام‌صادق(ع) درباره آداب زیارت امام‌حسین(ع)، بسیار نماز خواندن است. حضرت در این زمینه فرموده‌اند: «یکی از بهترین اعمال، گُژره الصَّلاه (بسیار نماز گزاردن) است». طبیعی است که در سفر خسته یا بیمار شویم یا اینکه برای انجام برخی کارها وقت کم بیاوریم اما همان‌طور که بزرگان دین همواره توصیه کرده‌اند، هیچ عمل مستحبی نباید باعث شود خدای نکرده به واجباتمان خللی وارد شود. ازسوی دیگر برخی بزرگان با اشاره به اهمّیاتی که سیدالشهدا(ع) برای خواندن نماز اول وقت در واقعه عاشورا نشان داده‌اند، توصیه می‌کنند که در این سفر هم سعی کنیم نمازهایمان را در اول وقت بخوانیم. اگر هم گروهی سفر می‌کنیم، خوب است به خواندن نمازجماعت اهمیت بدهیم.

از پرداختن به امور بیهوده پرهیز کنیم

امام‌صادق(ع) درباره آداب زیارت امام‌حسین(ع) فرموده‌اند: «قُلِّه الکلام إِلَّا بِخَيْرٍ» کم‌گویی، جز به‌نیکی. این توصیه‌ای است که در آداب زیارت به‌صورت کلی هم آمده است تا زائران از این فرصت معنوی نهایت استفاده را ببرند و در این فرصت، از سخنان لغو و بیهوده دوری کنند. ازسوی دیگر، پرحرفی در این مسیر می‌تواند مخل عبادت دیگران شود و همچنین پرحرفی، آفتی است که علمای اخلاق، آن را موجب افتادن در دام گناهانی چون دروغ، غیبت، تهمت، سخن‌چینی و... می‌دانند، لذا شایسته است به میزان ضرورت سخن گفته بگوییم تا از مفاسد پرحرفی در امان باشیم.

با دیگران خوش‌رفتار باشیم

یکی از آدابی که امام‌صادق(ع) برای زیارت امام‌حسین(ع) توصیه‌کرده‌اند، حسن خلق با همراهان است. باید توجه داشته باشیم که در این سفر معنوی خدای نکرده حق فردی را ضایع نکنیم یا کسی را از خود نرنجانیم. به خاطر داشته باشید که همراهان شما، زائران امام‌حسین(ع) و دارای منزلت و جایگاه رفیعی هستند و همچنین میزبانان شما، خادمان این امام بزرگوارند. خوب است بدانید که در آداب زیارت سایر ائمه اطهار(ع) هم به حسن خلق و خوش‌رفتاری با خادمان حرم و همراهان توصیه شده است. از طرف دیگر اگر احیاناً در طول سفر بر اثر محدودیت امکانات، ازدحام جمعیت، خستگی راه یا بیماری با بدخلقی یکی از همراهان مواجه شدید، با سعه صدر و مدارا آن را مدیریت کنید. ترک مجادله، دیگر توصیه ایشان به زائر است. حضرت در این‌باره فرموده‌اند: «و نیز[پرهیز کن] از بگوئگو کردن و سوگند فراوان و کشمکش‌هایی که در آن، سوگند یاد می‌شود».

تا می‌توانیم، به یاد خدا باشیم

توصیه دیگر امام‌صادق(ع) ذکر و یادآوری پروردگار است. ایشان در این‌باره به «گُژره دُکُرا...» یعنی بسیاری یاد خدا سفارش کرده‌اند. شاید برای اعمال عبادی دیگر، شما نیاز به تمرکز یا توقف داشته باشید اما ذکر و یادآوری پروردگار و نعمت‌هایش، عملی است که هیچ محدودیتی ندارد. همان‌طور که در سوره احزاب، آیه ۴۱ می‌خوانید: «ای کسانی که ایمان آورده‌اید، ذکر حق بگویید و یاد خدا(به دل و زبان) بسیار کنید، بر همین اساس، توصیه می‌شود برای آمادگی پیدا کردن حضور در پیشگاه معصومان و کسب حال معنوی، ذکر و یاد خدا را فراموش نکنیم.

از گناهان دوری کنیم

توصیه شده است به ترک گناه و اعمال نپهی شده، امام‌صادق(ع) فرموده‌اند: «و از آنچه نپهی شده‌ای، پارسایی بوز»؛ طبق آیه قرآن کریم، سه دسته هستند که ناظر اعمال انسان‌اند: «و بگو که هرگونه عمل کنید، خدا آن عمل را می‌بیند و هم رسول و هم مؤمنان بر آن آگاه می‌شوند». امام‌صادق(ع) در تفسیر این آیه شریف و بیان مصداق «مؤمنون» می‌فرمایند: «مراد از مؤمنون، ائمه(ع) هستند»، بنابراین ادب حضور اقتضا می‌کند که زائر کاملاً مراقب اعمال و رفتار خود باشد و بداند در هر قدمی که برمی‌دارد و با هر کلامی که می‌گوید، امام‌حسین(ع) و سایر ائمه(ع) او را می‌بینند. شیخ‌الائمه(ع) در جایی دیگر فرموده‌اند: «و بر تو لازم است تقيه‌ای را که موجب قوام دینت است، رعایت کنی». باتوجه‌به تلاش دشمن برای ایجاد تفرقه و جدایی بین امت اسلامی، حفظ وحدت و انسجام، از توصیه‌های دیگر حضرت است و بر همین اساس، باید از هرنوع کاری که به این وحدت آسیب می‌زند، مانند مطرح کردن اختلاف‌های مذهبی، توهین به بزرگان دینی یکدیگر و القای شبهات ... به‌شدت خودداری شود.

صلوات بفرستیم

صلوات فرستادن، توصیه معنوی دیگری است که در آداب زیارت آمده است. روایات بی‌شماری درباره فضیلت این عمل و همچنین آثار دنیوی و اخروی‌اش از ائمه معصوم(ع) برای ما به یادگار مانده است. عبدالسلام بن نعیم به حضرت صادق(ع) گفت: «به داخل کعبه رفتم و دعایی به خاطرم نیامد، جز صلوات بر محمد و آل محمد(ص)». حضرت فرمودند: «بدان که هیچ شخصی، عملی برتر و بافضیلت‌تر از عمل تو را انجام نداده است».

در سفر به نیازمندان کمک کنیم

یکی از توصیه‌هایی که در آداب زیارت ائمه آمده است، توجه‌به‌نیاز همسفران و همچنین پرداخت صدقه و کمک به مجاوران نیازمند است. امام‌صادق(ع) در این‌باره فرموده‌اند: «لازم است مراقب همراهان حاجتمند خود باشی و با آنان همراهی کنی». خوب است در این سفر تا می‌توانیم، کمک‌حال همراهانمان باشیم و هرچا کوچک‌ترها، بزرگ‌ترها، مسن‌ترها و سایر افراد، نیازمند کمک بودند، از آنان دستگیری کنیم.